

AH, TE POKOJNINE...

V rokah imam zelo kratek predlog zakona z zelo dolgim naslovom »**PREDLOG ZAKONA O USKLAJEVANJU DENARNIH NADOMESTIL ZA ČAS PORODNIŠKEGA DOPUSTA, DENARNIH NADOMESTIL ZA ČAS ODSOSTI Z DELA ZARADI BOLEZNI NAD 30 DNI, DENARNIH NADOMESTIL ZA PRIMER BREZPOSELNOSTI, POKOJNIN IN ZAJAMČENE PLAČE**«. Zakon je resda kratek – ima samo 5 členov – a utegne usodno vplivati na socialno stanje tistih, ki se jih loteva. Loteva pa se pravzaprav vseh državljanov Slovenije. Svoje tokratno pisanje namenjam tisti skupini, ki je zajeta v 28. besedici omenjenega zakonskega predloga – **POKOJNINE** – torej upokojujencem.

Vlada je morda skušala s tem, da je »pokojnine« skrilal nekam vmes, pred pozornostjo tako poslancev kot tudi upokojujencev skriti pomembnost predlaganih sprememb. A ji ta morebitna namera seveda ni uspela.

In za kaj pravzaprav gre? Najbolj na kratko – po novem naj bi se pokojnine usklajevale z rastjo cen življenjskih potrebščin! Pa še to ne vsak mesec sproti, ampak enkrat na tri mesece (kvartalno!) z veljavnostjo za naprej! In ker je vlada očitno gradila na načelu, da so »vse dobre stvari tri«, se bodo pokojnine dvignile le, če bodo cene življenjskih potrebščin v posameznem trimesečju narasle za več kot 3%, pa še takrat le za 0,70% za vsak odstotek nad tremi odstotki. Ali povedano drugače, če bodo cene življenjskih potrebščin v aprilu, maju in juniju narasle za 3%, bodo pokojnine višje za nič odstotkov; če bodo cene poskočile za 4%, bodo pokojnine višje za 0,7%; pri dvigu cen življenjskih potrebščin za 5% v posameznem trimesečju, bodo pokojnine višje za 1,4% ... in tako dalje.

Da je vlada v strastni želji »zamrzniti pokojnine« pozabila na dejstvo, da je pokojnina zaslužena z delom, da je v nekem smislu nadaljevanje delov-

nega razmerja, se glede na dosedanje izkušnje na tem področju ne gre čuditi.

Prav tako ni tudi nič novega, da skuša vlada pri stranskih vratih doseči ukinitve poračunov za nazaj. In tako v veliki vni »ukiniti poračune« predlaga črtanje 159. in 160. člena sistemskega zakona. Ta dva člena resda opredeljujejo usklajevanje in poračune (160. člen) ter vsakoletno opredelitev razmerja med povprečno plačo v republiki in povprečno starostno pokojnino za polno pokojninsko dobo (159. člen), a hkrati 159. člen določa tudi, da »to razmerje ne more biti nižje od 85%«. S črtanjem člena se črta tudi ta izjemno pomembna varovalka in seveda razmerje lahko zdrkne krepko pod fiktivno številko 85. Zakaj je ta odstotek konstrukt, sem pisala že pred nedavnim, a naj na kratko le ponovim.

Gre za razmerje med povprečno plačo v državi in povprečno starostno pokojnino za polno pokojninsko dobo. Polno pokojninsko dobo (35 let dela za ženske, 40 let dela za moške) pa ima le dobrih 30% vseh upokojujencev, drugi so iz najrazličnejših razlogov odšli v pokoj prej. Poglejmo, kakšno je dejansko razmerje med posameznimi skupinami upokojujencev:

OKTOBER 1993

POVPREČNA PLAČA je bila	SIT	Razmerje plača/pokojnina
povprečna pokojnina za polno dobo	49.825	85%
povprečna starostna pokojnina	42.351	
povprečna invalidska pokojnina	35.675	71,6%
povprečna družinska pokojnina	29.283	58,77%
povprečna pokojnina	25.138	50,45%
povprečna pokojnina	32.309	64,84%

Dejansko razmerje med povprečno plačo in povprečno pokojnino je torej le dobrih 64% in ne 85%! S črtanjem 159. člena utegne torej hitro pasti pod 50% ali celo še nižje.

Že zelo hiter izračun, kaj se bo ob predlaganem novem načinu usklajevanja zgodilo s pokojninami v naslednjih letih pove, da bodo pokojnine ob predpostavki, da plače ostanejo na isti ravni, da torej ne bodo rasle(!) v naslednjih petih do šestih letih, zdrknile na vsega 50% sedanje vrednosti!

Prav tako vlade očitno prav nič ne zanima, da tako spremenjen zakon uvaža nove »boljše« upokojujence. Vsi

tisti, ki bodo šli v pokoj po sprejemu tega zakona (upam pa, da NE BO sprejet), bodo imeli po šestih oz. sedmih letih indeks rasti 200, »starim« upokojujencem pa bo ostal na ravni 100. Tudi ta izračun je narejen na predpostavki, da so plače ves čas realno enake(!).

Pa da ne bo preveč podrobnosti: zakon NI sprejemljiv. Že samo iz navedenih razlogov ne. Enake ali podobne utemeljitve veljajo tudi za porodiške in druge prejemke, ki jih poskuša urejati ta zakon.

Poslanska skupina Demokratov Slovenije se bo tako kot ves čas doslej zavzemala za strokovne in temeljito premišljene spremembe v sistemu zakonu in bo proti interventnim posegom.

Končam pa naj z besedami, ki jih je gospod prof. dr. Lado Rupnik (ekonomist in soavtor strokovne študije o pokojninskem sistemu in posegih vanj) zapisal v odprtem pismu predsedniku vlade:

»Najbolje bo, če predlog umaknete in sprožite pripravo strokovno in politično sprejemljivih rešitev. «Strokovne» pripravljavce takega predloga pa čimprej naženite, da ne bodo več mogli delati škode in vznemirjati prizadetih.«

Predlog zakona je na dnevnem redu 20. seje Državnega zbora Republike Slovenije pod zaporedno številko 16.

Danica SIMŠIČ

Na cvetno nedeljo, 27. marca so v cerkvah blagoslovili butarice in se spomnili na Kristusov prihod v Jeruzalem. Letos so v Dolskem pri Ljubljani namenili posebno pozornost domače izdelanim butaricam. V cerkvi sv. Helena so postavili na ogled največjo butarico, ki so jo vaški fantje delali kar nekaj dni. Po maši je župnik Jože Grebenc nagradil nekaj najlepših butaric. Kako težko delo je imel, priča tudi fotografija Boruta Krajca. (MKB)

Izvršni odbor občinskega združenja borcev in udeležencev NOB Ljubljana Moste-Polje

čestita

svojem članom in vsem
občanom ob 27. APRILU,
dnevu upora proti okupatorju in občinskem
prazniku, ter
1. MAJU – PRAZNIKU DELA.

Izvršni odbor

NASILJE MED NAMI

Prejšnjikrat smo si skušali ogledati vzorec, po katerem deluje človeška agresivnost od pradavnine, ko je določen način vedenja pomenil nujni pogoj za preživetje. Pokazali smo, kako ta vedenjski vzorec aktivirajo in v nekem smislu zlorabljajo sodobni agresorji v mednarodnih oziroma meddržavnih sporih. Na koncu smo namignili, da se nekako podobno odvijajo tudi spori v našem neposrednem okolju, kadar zmanjka sposobnosti za usklajevanje različnih interesov po legalni, to je zakoniti poti in kadar potem komu šine v glavo, da je spore mogoče reševati z nelegalnim nasiljem.

Poglejmo to na primeru, ki v spalnih soseskah v Ljubljani ali v katerem koli drugem mestu najbrž ni nobena redkost. Take soseske so nastajale zato, da bi v najkrajšem možnem času in s kar najmanj denarja rešili čim več tak imenovanih stanovanjskih problemov. Ko je končana prva faza gradnje take soseske se na razmeroma omejenem prostoru znajde za dve manjši slovenski mesti ljudi, manjka pa vse ali večina tistega, kar se v normalno nastajajočem mestu razvija hkrati z naraščanjem prebivalstva: vrtci in šole, zdravstvene in kulturne ustanove, trgovine in gostilne. Predvsem pa manjkajo tiste nevidne ustanove, ki so v normalnih razmerah rezultat dolgoletnega skupnega življenja; v njem so se na bolj ali manj neboleč način obrusila medsebojna nasprotja, ki v takem »čez noč« nastalem naselju »požirajo« velikanske količine energij. Novi stanovalci si utirajo bližnjice čez trate, kjer jih arhitekti in urbanisti niso zarisali, parkirajo avtomobile pod okni svojih stanovanj, da jih imajo na očeh, čeprav tam parkirna mesta niso predvidena, puščajo tako imenovane kosovne odpadke kjerkoli, si lastijo v skupnih prostorih več, kot jim pripada, in tako naprej. Vse skupaj in vsaka od teh stvari posamič pa seveda koga moti in si zato prizadeva, da bi motnje odpravil. Ta-

ko se začne: pojavijo se table s prepovedmi in zapovedmi, nastavljajo se ovire, ograjice, količki in kar je še takšnega. Sledijo opozorila bolj redoljubnih in natančnih, ki imajo seveda svoj prav, in bolj ali manj grobe zavrtnje manj redoljubnih in natančnih, ki seveda nimajo prav, a si ne pustijo kar tako ukazovati od kogar koli. Potem pridejo grožnje v stilu: »naj samo še enkrat, pa bo videl hudiča«, »mu bom že pokazal«. Nazadnje pa komu tudi prekipi in niti ni nujno, da takoj spregovorijo pesti. Nemažežu v opozorilo dvignejo brisalce na avtu, naslednjič morda spustijo gume ali dve in če ne zaleže, morda dodatno okrasijo avtomobilski lak s kakšnim žeb-ljem. Na koncu, kot se reče, pametnejši popusti, se neha »bosti z bikom«, se začne brigati samo še za svoje zadeve in soseska se ob vsesplošni nebrizi začne počasi potapljati v kaos in propadanje vseh zadev, ki naj bi bile stvar skupne skrbi.

Končni izid je v vsakem primeru negotov. V svetu so znani primeri, ko so stanovalci povsem uničili stanovanjsko naselje, ki je po arhitektonski in urbanistični zasnovi veljalo celo za vzorno. Ponekod se v začetni fazi propadanja začnejo odseljevati tisti stanovalci, ki si to lahko privoščijo, priseljevati pa seveda taki, ki si ne morejo privoščiti dražjega bivanja v ugled-

nejši soseski. Tako se prebivalstvo statusno homogenizira in morda celo začne razvijati neko vrsto identitete z naseljem in tiste oblike solidarnosti, ki so nujne, če naj se posameznik brez prisile podredi vsaj nekaterim pravilom vedenja, ki morajo veljati, če naj bo življenje za vse vsaj približno znosno.

Z vidika teme, ki jo tu obravnavamo, z vidika nasilja »med nami« namreč, je najslabša možnost homogenizacija deprivirane skupine ali depriviranih skupin stanovalcev takega naselja. Gre, preprosteje povedano, za skupino ali skupine posameznikov, ki jih kakršen koli že red v skupnosti potisne nekam na rob, »pozabi« na njihove potrebe ali se zanje preprosto ne zmeni več v zasnovi.

V primeru popolnega uničenja tako rekoč vzorne soseske, ki sem jo omenila zgoraj, so bili ena izmed takih skupin majhni otroci. V skrbi za zelene površine so jim »natančneži« najprej prepovedali igranje na zelenih površinah. Za igranje jim je preostalo samo asfalt med bloki in pod okni stanovanj, to pa je bilo za nekatere stanovalce seveda moteče. Eden hujših problemov za otroke so bila strnišča. B njihovih igralnih površin jih seveda ni bilo, do stanovanja v kakšnem višjem nadstropju pa jim je bilo predač. Manjši otroci v dvigalu pogosto niso dosegli gumba za svoje nadstropje in jim je prej ušlo ali pa so stvar opravili v kakem odročnejšem kotičku veže ali stopnišča. Kakorkoli: preden se je kdo spomnil kakšne pametne rešitve problema, se je začelo vsesplošno preganjanje otrok in mladeži. Preganjani pa prej ali slej postanejo solidarni v odnosu do preganjalcev in seveda začnejo vračati milo za drago. To je v omenjenem primeru pomenilo, da so začeli nalašč nagajati, mazati zidove, uničevati zanje dosegljive skupne naprave, se maščevati

posameznim preganjalcem in tako naprej. Takšno »vojno« pa je potem praktično nemogoče ustaviti prav zato, ker začnejo v njej delovati tisti mehanizmi agresivnosti, o katerih je že bil govor, udeleženci takih malih vojn (v nasprotju s krivici za velike) pa se jih ponavadi sploh ne zavedajo.

Temeljni smisel agresivnosti je razmejiti prostor sovražnih skupin; tam kjer smo »mi«, »njih« ne sme biti. Med »nami« in »njimi« mora biti nekaj praznega prostora, še najbolj idealna rešitev pa je, če tam, kjer so »oni«, sovražniki, nastane prazen prostor.

Če tako pogledamo na stvari, nam takoj postane jasno, kako brezupen je položaj, ko se v nekem stanovanjskem okolju stvari zapletejo do te mere, da se ena izmed skupin odloči spore reševati z nasiljem. Predvsem gre za to, da v takih »vojnah« organi reda, ki so v urejenih državah edini pooblaščenici za uporabo prisile, največkrat nimajo zakonitega razloga za ukrepanje. Ali naj policaji preganjajo otroke, ki se je pokakal pod stopnicami, če ga sploh lahko pri tem ujamejo? Nabijanje žoge pod oknom gospe, ki si je zaželela popoldanskega počitka najbrž ni niti prekršek, kaj šele

kaznivo dejanje. Zbiranje mladine na kaki javni površini ni nikjer prepovedano, pa če koga še tako moti. Kako konec koncev preprečiti verbalno nasilje posameznikov v taki skupini, če se je kdo obregnil obnjo, ji očital motenost ali jo kam pošiljal? Ali nasploh rečeno: v takem okolju ni nobene načina, kako razmejiti »sovražna« ozemlja, še manj pa je seveda možnosti, da bi »sovražno« skupino preprosto izničili, zbrisali.

Izkušnje tako stanovalcev kot upraviteljev naših primestnih spalnih sosesk kažejo, da je slabšanje razmer v njih v veliki meri odvisno od slabšanja splošnega gospodarskega stanja v državi, od gospodarske stagnacije ali recesije, ki odrija na družbeni rob predvsem mlajše generacije tako imenovanih nižjih pa tudi srednjih družbenih slojev. Pri tem ne gre toliko za neposredno pomanjkanje, kolikor za pomanjkanje življenjske perspektive mladostnikov v motečih skupinah. Teh splošno družbenih problemov seveda ni mogoče reševati v soseski, mogoče pa je preprečevati nastajanje nasilniških skupin in nastajanje malih »vojn« z njimi. O tem prihodnjič.

INA PETRIC

ČESTITAMO
ZA

27. APRIL – PRAZNIK OBČINE
LJUBLJANA MOSTE-POLJE
IN DAN UPORA PROTI OKUPATORJU

1. MAJ – PRAZNIK DELA

ZDRUŽENA LISTA
SOCIALNIH DEMOKRATOV
LJUBLJANA MOSTE-POLJE